

Rácz Melinda

A Kolozsvári Református Kollégium évkönyvének ismertetése

Tisztelt ünneplő vendégeink, kedves kollegák, kedves diákok!

Kezemben tartom az 1990-ben újraindított Református Kollégium 5. évkönyvét, amely immár a 2. jubileumi évkönyvünk. 2000-ben ünnepeltük az új kollégium fennállásának 10., az idén pedig a protestáns, református oktatás 450. évfordulóját. Az ünnep mindig összegezésre, számvetésre készítet, az ünnepi pillanatokban szertefoszlanak a szürke hétköznapiak, és valami csodás megvilágosodás, reveláció jegyében látni és érteni véljük Isten csodás útjait és működését. Ilyenkor, értelmet nyer a múlt rengeteg megpróbáltatása, harcok, háborúk, kiszolgáltatottság, felszámolás, az újjászületés isteni csodája által, amely igazolja mindazokat, akik a múltat és jelent gyakran beárnyékoló kilátástalanság ellenére is töretlenül hinni tudtak az igazság és valódi értékek győzelmében. Valahányszor nem segített a törvény és a jog, olyankor ott volt a hit kiapadhatatlan forrása. És ebből a bűvópatakból ismét felszínre törhetett, kereshette a régi medret és kutathatta új útjait a forrás, hogy majdan folyóvá duzzadva betöltse szent rendeltetését e szűkebb hazában, a kollégium korokon átívelő jelmondatát kiteljesítve: „Litteris et pietati sacrum” – a tudományoknak és kegyességnek szentelve.

Ez a mostani ünnepély, amelynek a Farkas utca Ókollégiuma és temploma ad otthont, élővé teszi a múltat, megnemesíti a jelent, és örök mércét állít a jövőnek. Ilyen perspektívából sorszerűnek tűnik az újjászületett kollégium 12 éves otthontalan bolyongása, hiszen méltóvá kellett válnia az öreg falakhoz, be kellett bizonyítania létjogosultságát, hogy csak aztán foglalhassa el helyét az ősi alma materben.

Ezt a láthatatlan, téren és időn átnyúló kézfogást szándékozik a maga módján kifejezni, megszólaltani ez az évkönyv is. Felidézi a múltat, megidézi a hajdani professzorok, lelkes tanárok, kiváló diákok emlékét, feleleveníti a korabeli iskola hitéletét, a cserkészmozgalom formálódását, a hajdani sportéletet, és számot ad a jelenről, ünnepeinkről és hétköznapijainkról, eredményeinkről és tevékenységeinkről.

Az évkönyveinket hagyományosan a főtisztelendő püspök úr cikke nyitja, amelyben rövid összegzését adja a református oktatás múltjának és jelenének, így bocsátva útjára ezen új évkönyvet. Ezt követi az Edélyi Ref. Egyházkerület püspökének, Dr. Csiba Kálmánnak 1990-ben, a kollégium újraindításakor

elhangzott prédikációja és egy, a református nevelés lényegét, értelmét megvilágító olyan tanulságos cikke, amit a legszívesebben teljes egészében idéznék, ha erre elegendő időnk lenne. Székely Árpád igazgatónk írása összegező vizatekintés az énekkar 17 évére, hiszen új kollégium és kórus együtt született, sorsa szétválaszthatatlanul összefonódott, és hirdeti ország-világ előtt, hogy léte-zünk, életképesek vagyunk, és nem szűnünk meg dicsérni ezért az Urat. A kórus történelmet írt, híveket és támogatókat toborzott nekünk, öregdiákok és idegenbe szakadt honfitársaink barátságát, szeretét nyerte meg számunkra. Ennek a közelmúltban legszebb jutalma a 2007 júniusában elnyert Magyar Örök-ség-díj, és ugye már hozzá sem kell fűznöm, hogy a hajdani Református Kollé-gium Magyarországon élő öregdiákja terjesztette fel iskolánkat erre a díjra, dr. Vajna Zoltán, egyetemi professzor. Így most már bizton állíthatjuk, hogy ezt a kitüntetést régi és új kollégium együtt és egymás által nyerte el. Természetesn ezekről az eseményekről is részletesen tájékozódhat a kedves olvasó évkönyvünk-ből. Büszkék lehetünk arra is, hogy Orbán Viktor levélben gratulált az elnyert kitüntetéshez. Dr. Péter Miklós kollégánk a kollégium 17 évére emlékezik, de hozzáteszi, hogy az elmúlt 450-ből. A cikkek egymásutánja is érzékelteti, hogy az iskola történetében a megszakítottság ellenére is érvényesül a folytonosság, hogy elkezdett összeforni az, ami mindig is együvé tartozott. Ezért következhetnek olyan cikkek, amelyek a múltat idézik: a sort a kollégium egykori diákja, leghíresebb tanára, és az erdélyi református szellemiség egyik legnagyobbja nyitja: Apáczai Csere János, őt követi a régi kollégium utolsó, de a jelenig meghosszabítva a sort, utolsó előtti igazgatója, akinek megfogalmazott hitvallása kísértetesen hasonlít a jelenlegi igazgatóéra: „Minden erőmmel, min-den gondolatommal a kollégiumnak, a kollégiumért élek.”, és mindez egy olyan öregdiák tollából, aki nyugdíjas évei céljának és értelmének tekinti a kollégium történetének feltárását, megírását, aki az Apáczais öregdiákok társaságának ala-pító tagja, és akit, hacsak egészségi állapota engedi, minden héten köszönthe-tünk a kollégium folyosóin. Kolozsvári József bácsiról van szó. László Dezső vallástanár karizmatikus alakját a mi drága Miklós bácsink idézi élénk, akinek a református és erdélyi magyar hitéletben való szerepvállalása sok tekintetben emlékeztet híres és mélyen tisztelt elődjéére. Tulogdy János földrajztudós és kiváló pedagógus emlékét, az egykori református kollégista és az új kollégium nyugalmazott földrajztanára, Nagy Arisztid bácsi vázolja élénk, aztán egy őszinte és rendkívül megható vallomás következik Szabó Ágnes biológia szakos kedves kolleganőnk tollából, aki a régi kollégium háron nagy tanáregyéniségére emlékezik: Szabó Sámuelre, Szabó Imrére, és Szabó Józsefre, vagyis déd apjára, nagyapjára és édesapjára. Szabó Dezső és Reményik Sándor életét és munkásságát a kollégiumi napokon elhangzott beszámolók elevenítik fel.. Az új

kollégium történetének egyik legtragikusabb pillanatára emlékezünk: Killyéni Péter hirtelen halálára és nagyszerű életművére, amellyel felzárkózott a sorban előtte álló nagy tanáregyéniségek közé.

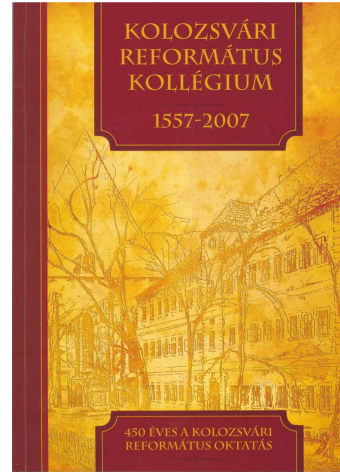
Majd következnek a jelen iskolai életének gazdagságát bemutató cikkek, színjátszócsopotról, néptáncoktatásról, iskolarádió születéséről, kórusverseny-ről, megemlékezésekről, néprajzi gyűjtőmunká-ról, reál tudományokról, kollégiumi napokról és a Talentum történetéről, amelyhez mellékletet is csatoltunk, válogatást 11 év diáklapjainak leg-jobb cikkeiből. Az eseménynaptár tényszerűen tükrözi elért eredményeinket. Diákok értékes pályamunkái, szakdolgozatai is helyet kaptak az ünnepi évkönyvben, hiszen ezek legtöbbször a kollégiumi múlthoz kapcsolódnak.

Külön kis fejezetet szenteltünk az idei ballagás tényleg remekbe sikerült ünnepi beszé-deinek, és végül de cseppet sem utolsósorban igyekeztünk ezen jubilumi évkönyv által is kifejezni hálánkat és köszönetünket lelkes támo-gatóinknak is. Az évkönyvet Kolozsvári Józsi bácsi összegyűjtött anekdotái zár-ják, amelyek, a mindekori diák játékosságát, vicces kedvét, huncutságait fel-idezve végérvényesen eltörlik a múlt és jelen közötti távolságot.

Végezetül köszönetet mondok mindazoknak, akik cikkeikkel hozzájá-rultak ezen évkönyv létrehozásához. Külön köszönet Galaczi Júlia, valamint Demeter Szabolcs kollégáimnak, akik a nyári vakációjuk nagy részét az évkönyv szerkesztésére áldozták. Köszönet illeti Székely Árpád igazgató kollégát is, aki temérdek elfoglaltsága ellenére figyelemmel kísérte és támogatta munkánkat, miközben teljes bizalmat szavazott nekünk ebben az ügyben.

Évkönyvünk ünneplőbe öltözött, és reméljük, mind külső formájában, mind belső tartalmában elnyeri minden generáció tetszését, hiszen erről a sajá-tos szellemiségű iskoláról szól, amelynek fontosságáról és szerepéről álljon itt befejezésül nyugalmazott püspök urunk cikkéből egy rövid részlet, amely az évkönyv szerintem legszebb írása:

„Az iskola nemcsak tudást átadó tanhely, hanem lélekformáló műhely is. Ha nem az, akkor is az. Ha nem ad semmit a gyermek lelkének, és üresen hagyja: akkor a semmire formálja azt. Óriási az iskolák felelőssége, mert óriási a lehetőségük is. A templomba eljön az, aki akar. Az iskolában ott kell legyen négy, nyolc vagy tizenkét évig. Akkor, amikor alakul a gyermek lelke. Amikor kamaszul vagy nem kamaszul ideálokat keres. Amikor minden tagadása mögött

egy nagy Igen megtalálásának a vágya van. Amikor utat és irányt keres önmagának. Amikor egy életre csalódhat, vagy lelkesülhet. A gyülekezet, az egyházköz-ség, olyan mint a tó. Egy belefolyó patak táplálja: a születő kisgyermek. Egy másik patak apasztja: az örökre elköltözők sora. A lekipásztor és munkatársai feladata tisztán tartani a tavat. Óriási feladat. Az iskola azonban olyan, mint a forrás: mindég új vizek jönnek, és rohannak tovább. A forrást ha megmérgezem, mérgezett lesz az egész folyó. Ha tisztán tartom, kristálytisza ivóvíz szakad belőle. Az iskola nem tó: az iskola a nemzet folyójává duzzad. Amilyen az iskola, olyan lesz a nemzet.”